

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.138.2017.ML

Warszawa, 15 lutego 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec
poselskiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy o systemie
ubezpieczeń społecznych (druk nr 1948).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rady Ministrów
wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń
społecznych (druk nr 1948)

1. Proponowane rozwiązania

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje zmianę art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.) przez rozszerzenie katalogu osób wyłączonych z obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, o osoby będące absolwentami studiów pierwszego stopnia do dnia 31 października roku ukończenia studiów, do ukończenia 26 lat.

Projektodawcy proponują aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Obowiązujący stan prawny

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, stosownie do art. 6 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, oraz osoby z nimi współpracujące nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat.

Dla celów ubezpieczeń społecznych uznaje się, że uczniem – do 31 sierpnia każdego roku – jest osoba, która:

- 1) kontynuuje naukę w tej samej szkole;
- 2) skończyła szkołę i rozpoczyna naukę w szkole, w której rok szkolny rozpoczyna się 1 września;
- 3) ukończyła szkołę i nie kontynuuje nauki.

Osobę, która przedstawi zaświadczenie o przyjęciu na studia wyższe, uznaje się za ucznia do dnia 30 września.

Studentem, według przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.), jest osoba kształcąca się na studiach wyższych.

Przez studia wyższe rozumie się studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia.

Zgodnie z ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym studia pierwszego stopnia to forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia. Przez studia drugiego stopnia rozumie się formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia. Jednolite studia magisterskie oznaczają formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia.

Osoba jest studentem od daty immatrykulacji, tj. aktu przyjęcia w poczet studentów uczelni i złożenia ślubowania, do daty ukończenia studiów lub daty skreślenia z listy studentów. Jeżeli data formalnej immatrykulacji jest późniejsza niż dzień 1 października danego roku kalendarzowego, wówczas zwolnienie z obowiązku ubezpieczeń obejmuje także okres między 1 października a dniem immatrykulacji.

Za dzień ukończenia studiów uważa się datę:

- 1) złożenia przez studenta egzaminu dyplomowego;
- 2) złożenia przez studenta ostatniego wymaganego planem studiów egzaminu – w przypadku kierunków lekarskich, lekarsko-dentystycznych i weterynarii;
- 3) zaliczenia przez studenta ostatniej, przewidzianej w planie studiów praktyki – w przypadku kierunku farmacja oraz kierunków związanych z kształceniem w zakresie ratownictwa medycznego i fizjoterapii;
- 4) skreślenia z listy studentów.

3. Ocena projektu

Na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wykonują określonego rodzaju pracę najemną lub działalność zarobkową. Należy podkreślić, że co do zasady każda aktywność zawodowa wykonywana w Polsce rodzi obowiązek ubezpieczeń.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu

podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi. Ubezpieczenie chorobowe ma dla nich charakter dobrowolny.

Wyjątek od tej zasady stanowi wykonywanie umowy cywilnoprawnej przez osoby będące uczniami i studentami do ukończenia przez nie 26 lat. Osoby te wyłączone są bowiem z obowiązku ubezpieczeń społecznych w przypadku wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Wielu studentów decyduje się na łączenie studiów (najczęściej stacjonarnych) z pracą. Niejednokrotnie jest to pełnoetatowa praca, która z uwagi na status studenta oraz związane z tym zwolnienie z obowiązku ubezpieczeń zostaje zakwalifikowana jako wykonywana na podstawie umów cywilnoprawnych. Prowadzi to do sytuacji, w której osoby będące studentami niejednokrotnie przymusowo „wypychane” są na umowy cywilnoprawne, co skutkuje pozbawieniem ich ochrony ubezpieczeniowej.

Nie wydaje się zatem zasadne rozszerzanie katalogu zwolnień z ubezpieczeń społecznych o kolejną grupę osób wykonujących aktywność zawodową na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Ukończenie studiów pierwszego stopnia nie jest równoznaczne z podjęciem studiów drugiego stopnia, nie zobowiązuje bowiem absolwenta do podjęcia studiów drugiego stopnia. Osoby kończące studia pierwszego stopnia, a więc kończące pewien etap nauki mogą zrezygnować z dalszej edukacji lub odłożyć podjęcie studiów drugiego stopnia na czas późniejszy. Rozszerzenie katalogu zwolnień o osoby będące absolwentami studiów pierwszego stopnia do dnia 31 października roku ukończenia studiów pozbawi te osoby ochrony ubezpieczeniowej przez okres kolejnych kilku miesięcy.

Oznacza to, że nie będą miały one prawa do świadczeń związanych z chorobą i macierzyństwem, gdyż nie będą mogły przystąpić do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, świadczeń związanych z wypadkiem przy pracy, tj. renty z tytułu niezdolności do pracy, jednorazowego odszkodowania, nie wypracują również w tym okresie jakiegokolwiek kapitału emerytalnego. Nie wydaje się zatem, aby praca bez ubezpieczenia służyła zwiększaniu zainteresowania określoną aktywnością zawodową.

Zauważyć należy, że każde z ubezpieczeń społecznych ma na celu ochronę ubezpieczonego przed określonym ryzykiem. Ubezpieczenie emerytalne chroni przed

ryzykiem starości, z którym wiąże się zakończenie działalności zarobkowej. Z tego ubezpieczenia wypłacana jest emerytura. Z tytułu ubezpieczeń rentowych ubezpieczonemu przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy, a członkom jego rodziny renta rodzinna w przypadku utraty żywiciela rodziny oraz zasiłek pogrzebowy. Rolą ubezpieczenia chorobowego jest ochrona ubezpieczonego na wypadek czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, macierzyństwem bądź koniecznością sprawowania opieki nad członkiem rodziny. W zakres tego ubezpieczenia wchodzi zasiłek chorobowy, macierzyński, opiekuńczy, wyrównawczy oraz świadczenie rehabilitacyjne. Ubezpieczenie wypadkowe zabezpiecza ubezpieczonego przed niezdolnością do pracy będącą wynikiem wypadku przy pracy czy też choroby zawodowej. Osoby, które opłacają składki, zapewniają sobie w ten sposób dochód w momencie niezdolności do pracy czy zaprzestania pracy zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Zważywszy na powyższe, rozszerzenie zwolnienia z obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym nie znajduje uzasadnienia.

Mając na uwadze powyższe, Rada Ministrów negatywnie opiniuje przedstawiony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.